

absynt
prekliati/reportéri

„Nechceli sa prispôbiť.
Zdržovali sa zásadne
pokope. Nechceli sa učiť
po švédsky. Opovrhoval
som nimi.“

Laserový muž

Pribeh o Švédsku

Gellert Tamas

absynt

Gellert
Tamas
Laserový muž.
Príbeh
o Švédsku

Preklad: Eva Lavříková

Prekliati reportéri
Absynt 2018

Copyright © Gellert Tamas 2002

Cover Art © Pavlína Morháčová

Translation © Eva Lavriková

ISBN 978-80-8203-055-9

Publikáciu z verejných zdrojov podporil

Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia

PROLÓG: SOBOTA 20. APRÍLA 1991

Za pódium v kultúrnom dome Medborgarhuset v centre Štokholmu visia dve vlajky. Jedna s nacistickou svastikou, druhá modro-žltá so švédskym krížom.

Pri rečníckom pulte stojí vysoký muž. Oblečený celý v čiernom víta účastníkov. V sále pred ním sa usádza rôznorodé zhromaždenie. Mladí muži, mnohí s vyholenou hlavou, takisto v kompletne čiernom odeve. V publiku sa nájdu aj starší distingvovaní páni. Jeden z nich, muž vyššieho stredného veku, je prvým rečníkom stretnutia. Volá sa Göran Assar Oredsson a už viac než tridsať rokov je predsedom Severskej ríšskej strany, ktorá je priamou pokračovateľkou švédskych nacistických strán z obdobia druhej svetovej vojny.

Göran Assar Oredsson reční o Hitlerovi. Rozpráva o „živote veľkého vodcu“. Hovorí o „problematike viny“. Reakciou na jeho príhovor je jasanie sprevádzané vystretými pravicami. Vo veľkej sále kultúrneho domu to buráca: „SIEG HEIL! SIEG HEIL!“

Presne pred stodva rokmi sa narodil Adolf Hitler. V Medborgarhusete prebieha možno najväčšie stretnutie nacistov od konca druhej svetovej vojny. Sedia tu teraz už šediví neúprosní vodcovia švédskych medzivojnových národnosocialistických strán. Sú tu aj muži a ženy zo Severskej ríšskej strany v strednom veku. A je tu aj nová, mladá generácia švédskych nacistov, zhromažďujúca sa okolo časopisu Storm a spolku Budúcnosť Švédska.

Účastníci sa nezhrmáždili len preto, aby oslavovali Adolfa Hitlera, ale aj preto, aby si medzi generáciami vymenili skúsenosti. Ide im o zoskupenie síl do budúcnosti.

Muži s vyholenými hlavami, čiernymi uniformami a nacistickými symbolmi skôr tušia než vedia, že vo Švédsku je na vzostupe niečo nové. Dnešné stretnutie je odrazovým mostíkom. Nasledujúce mesiace budú azda najexpanzívnejšou fázou v histórii švédskej extrémistickej pravice. Viacerí z účastníkov budú v blízkej budúcnosti širokej verejnosti známi ako členovia teroristickej organizácie Biely árijský odpor. O niekoľko mesiacov vyhlásia ozbrojený boj proti švédskemu štátu.

Dnes večer si však vystačia s vystretými pravicami. Kým sa účastníci stretnutia rozídu, ešte si spolu zo spevníkov zanôtia:

*„Nabrúste dlhé nože o chodníky,
zanorte ich do židovských tiel!
Nech krv tečie prúdom!
Kašleme na slobodu židovskej republiky.
Keď nastane čas odplaty,
sme pripravení na masové vraždenie.*

*Šup so socdemákmi na kandelábre,
nech tí psi visia a hojdajú sa,
kým nespadnú.
Nech krv tečie prúdom...*

*V synagóge čierna sviňa visí,
do parlamentu letí ručný granát.
Nech krv tečie prúdom...”*

VÝSTRAHA PRED BÚRKOU:
PONDELOK 27. MÁJA 1991

Výstraha pred búrkou

Včerajší volebný barometer varuje pred búrkou; vzburá voličov proti etablovaným politickým stranám silnie.

Strana Nová demokracia, ktorej preferencie v prieskumoch minulých mesiacov výrazne stúpili, získala 11,7 percenta hlasov a stáva sa tak treťou najväčšou stranou.

Je to politický prelom, aký vidno len zriedka, a zároveň podstatný signál, že vo švédskej politike sa deje niečo vážne – čím je strana vzdialenejšia od vládnych vôd, tým je príťažlivejšia pre voličov.

Vypláca sa populizmus, nie vôľa prevziať vládnú zodpovednosť. [...] Ešte sa môže stať všeličo, ale je tu nezanedbateľné riziko, že po voľbách do parlamentu napochoduje množstvo zmätených a neskúsených nových demokratov.

Tidningen Expressen, úvodník

PREDOHRA: STREDA 10. JÚLA 1991

Zápalné bomby proti utečencom

Neznámy páchatel' v noci na utorok napadol zápalnými bombami utečenecký tábor v samospráve Heby, okres Västmanland.

Atentátnik hádzal na steny skladu takzvané Molotovove koktaily. Niekoľko nočných sestier v miestnej liečebni blízko tábora spozorovalo žiaru ohňa a zalarmovalo záchranné služby.

Po poplachu utekali sestry k požiaru a podarilo sa im uhasiť ho pieskom. Niekoľko žiadateľov o azyl sa prebudilo a pomáhalo s hasením požiaru.

„Máme nočnú službu, ale nebýva hore celú noc,“ povedala zamestnankyňa utečeneckého tábora Ingemor Jernbergová pre Uppsala Nya Tidning.

Na miesto prišla polícia, hasiči aj záchranári.

„Mnohí azylanti vybehli von, všetci boli rozrušení,“ uviedol Börje Jansson z kriminálnej polície.

Viacerí utečenci tiež spomínali, že predtým na steny táborových budov niekto hádzal kamene.

Spravodajská agentúra Tidningarnas Telegrambyrå, TT

Laserový muž. Príbeh o Švédsku

PIATOK 2. AUGUSTA 1991

Opitý muž pritlačil Alexandrovi na krk bicyklovú pumpu kričiac: „Zmizni, ty skurvený neger! Vo Švédsku nemáš čo robiť!“

Alexander sa zhlboka nadýchol. „Nenechaj sa vyprovokovať,“ hovoril si. „Nenechaj sa vyprovokovať.“

Bola to trochu absurdná situácia. Alexander postával aj so svojimi priateľmi Davidom a Bruckom v parku Kungsträdgården. Na pódiu pred nimi znela náboženská hudba. Bolo tam plno ľudí, vládla pokojná atmosféra. V krásnom počasí toho večera vonku vysedávali rodiny s deťmi aj miestna mládež. A zatiaľ čo muž ďalej tlačil bicyklovú pumpu na Alexandrov krk, chór radostne spieval: „...chváľte Pána.“

Nakoniec zakročil Bruck: „Zmizni, ty ožran!“ Strčil do opilca, ten stratil rovnováhu a spadol na zem. Keď traja priatelia rozhodným krokom odchádzali z Kungsträdgårdenu, ozývali sa za nimi mužove výkriky: „Skurvené čierne opice! Buzeranti, čo roznášajú aids! Presne to ste! Všetci dokopy!“ „Kašlite naňho,“ vyhlásil Bruck. „Dnes sa budeme baviť.“

O hodinu neskôr sedeli všetci traja v Bruckovom internátom byte na Studentbackene v štvrti Gärdet a počúvali africkú hudbu. Otvorili si fľašu vína. Začala sa im vracat dobrá nálada. Na muža z Kungsträdgårdenu zabudli.

Krátko po polnoci z bytu odišli a metrom sa vybrali na večierok pri námestí Norrmalmstorg.

„Dnes sa utancujeme na smrť,“ smial sa Bruck.

Leto sa pomaly chýlilo ku koncu. Noci už boli tmavšie a úzky chodník vedúci k stanici metra Gärdet osvetľovalo len pár pouličných lúč. Postavy troch mužov hádzali na krovie dlhé tieň.

David Gebremariam kráčaľ niekoľko metrov za svojimi priateľmi. Bol ponorený do vlastných myšlienok. Za posledný rok sa toho v jeho živote veľa zmenilo. Do Švédska prišiel v roku 1989 z Eritrey spustošenej občianskou vojnou. Za necelý dva roky sa mu podarilo spraviť švédske maturitné skúšky. Teraz ho čakala odmena za hodiny štúdia, prebdené noci a nekonečné listovanie v anglicko-švédskych slovníkoch. O niekoľko týždňov začne študovať antropológiu na Štokholmskej univerzite.

No leto sa zatiaľ neskončilo. Dni slobody si bolo treba užiť. David, Bruck a Alexander, všetci pôvodom z Eritrey, sa rozhodli, že tento víkend sa zabavia.

Zrazu David medzi stromami vedľa chodníka uvidel červené svetlo. Lúč, ktorý zdanlivo bezcieľne tancoval z kmeňa na kmeň, napokon zastal na Bruckovom chrbte, len pár centimetrov pod krížami.

„Niečo ti svieti na bunde,“ prekvapene povedal David Bruckovi a obzrel sa, aby zistil, odkiaľ svetlo prichádza. V tej chvíli začul tlmené kliknutie. Zároveň sa mu niečo zahryzlo do pravého boku. Spočiatku to veľmi nebolelo, asi ako keď si človek natiahne nerozcvičený sval, a David prekvapene zastal uprostred chodníka.

„To bol výstrel, to bol výstrel!“ vykrikoľ vydesene Bruck a rozbehol sa k stanici metra. Alexander sa hneď vydal za ním.

David pozeral za svojimi priateľmi. Stále ešte nechápal, čo sa to stalo. Až keď sa pohol, pocítil, že niečo nie je v poriadku. Ozvala sa bolesť. Každý krok ho bolel. Na stehno mu stekala teplá krv. Cítil, ako ho zachvacuje panika. Otočil sa a rozbehol sa za priateľmi.

David dostihol Alexandra a Brucka pri stanici metra. Po behu lapal po dychu. Nohavice mal úplne nasiaknuté krvou. V hlave mu vírila jediná myšlienka. Kto ho to postrelil? A prečo?

Bruck a Alexander naňho vystrašene pozerali. „Musíme zohnať pomoc,“ ozval sa Bruck. V nočnej tme však nebolo vidieť ani živej duše. Kým sa bezradne obzerali, zbadal Bruck svetlá auta blížiaceho sa ulicou Smedsbacksgatan. Vybehol na cestu, ale keď vodič zbadal černocho, len pridal rýchlosť, zľava obišiel Brucka zúfalo mávajúceho rukami a rýchlo zmizol za najbližším rohom.

Bruck zostal prekvapene stáť uprostred cesty.

„Nestoj tam len tak!“ kričal naňho Alexander a ukázal na budovy o päťdesiat metrov ďalej. „V tom byte sa svieti. Tam nám môžu pomôcť!“ zvolal a rozbehol sa k najbližšiemu domu. Bruck za ním.

Alexander dobehol prvý. Zabúchal na dvere. Staršia pani opatrne vykukla von škárou pootvorených dverí.

„Môjho kamaráta postrelili. Krváca. Potrebujeme zavolať sanitku,“ kričal rozrušene Alexander.

Žena si ho podozrievalo premerala. Pohľadom prešla na Brucka, ktorý medzitým tiež dobehol ku dverám. Žena vyzerala neisto, takmer vystrašene. Bola polnoc a pred ňou stáli dvaja neznámi muži. Obďaleč v tieni rozoznala obrysy tretieho.

„Zmiznite, lebo zavolám políciu!“ odbila ich podráždene a zabuchla dvere. Alexander počul, ako zamkla na dva západy.

Obaja sa rozbehli naspäť k Davidovi. Bol bledý. Stratil už značné množstvo krvi.

Po Smedsbacksgatane sa blížilo ďalšie auto. „Musíme ho zastaviť,“ pomyslel si Bruck a s rozťahnutými rukami sa postavil do stredu cesty. O pár sekúnd neskôr už pred ním brzdilo volvo.

„Môj kamarát bol postrelený. Krváca. Potrebuje odviezť do nemocnice. Rýchlo!“ vyhrkol rozhodne Bruck.

Muž stiahol okienko a ostrážito sa zadíval na Davida, ktorý sa k nim krívajúc pomaly blížil. Krv mu džínsy premenila na lepkavú červenú hmotu. Od krvi boli aj Davidove ruky, rovnako tak tvár, košeľa a ľahká letná bunda.

„Potrebujem ísť do nemocnice,“ ozval sa prosebne David.

„No, ja neviem...“ odvetil váhavo muž. Striedavo pozeral na Davida a na sedadlá svojho auta. „Nie, bohužiaľ!“ vyhlásil po niekoľkých dlhých sekundách premýšľania. „Rád by som pomohol, chápete, ale nemám to tu čím zakryť. Nechcem, aby bolo auto od krvi. Lutujem, skúste sa spýtať niekoho iného,“ dodal, zaradil jednotku a so svojím bielym Volvom zmizol v tme.

V tej chvíli David Gebremariam stratil vedomie.

O niekoľko rokov neskôr, počas súdneho procesu na Okresnom súde v Štokholme, opísal David svoje pocity v ten večer nasledovne: „Cítil som sa ako totálne bezvýznamný človek. Ako zviera, čo ušlo zo zoologickej záhrady. Môj život mal zjavne menšiu hodnotu ako poťah na sedadlo auta.“

David sa v tú augustovú noc stal prvou obeťou laserového muža. Po strele z 3. augusta 1991 malo nasledovať deväť ďalších pokusov o vraždu. Jeden muž zomrie, ďalších desať bude zranených. Útoky vydesia celé mesto a povedú k najväčšiemu policajnému vyšetrovaniu vo Švédsku od vraždy politika Olofa Palmeho. Štokholmské ulice sa zaplnia demonštráciami a predseda švédskej vlády sa bude v príhovore snažiť národ upokojiť.

Nič z toho však, pochopiteľne, David Gebremariam v tú augustovú noc netušil. Vedel len, že zranený a krvácajúci trikrát požiadal okoloidúcich o pomoc. A že mu zakaždým pomôcť odmietli.

Rozhodnutie strieľať bolo ťažkým krokom. Naozaj to nebolo ľahké. Mal som temné obdobie alebo ako to nazvať. Vôbec to nebolo jednoduché, bolo to veľmi zložité, mal som neuveriteľný problém sa k tomu donútiť.

Spočiatku som nemal v úmysle niekoho zabiť... pri prvom útoku som sa rozhodol strieľať... cieľom bolo najmä... ja... chcel som vyvolať rozruch a hlavne som si myslel, že si to prisťahovalci zaslúžia. Ale nechcel som, aby to bol hocikto, chcel som ísť po kriminálnych prisťahovalcoch, tých, čo sa vyvážajú v mercedesoch a majú prsty v čiernom obchode, heroín a tak.

Všetci takito podvodníci, o ktorých som vedel, boli prisťahovalci. Spočiatku som teda hľadal jedného Gréka. Toho som viackrát videl so ženou, podozrieval som ho, že ju núti k prostitúcii. Keď som ich videl, mal som takmer chuť toho chlapa zmlátiť, aby od neho mohla ujsť a dostať sa preč. Hľadal som ho, ale... aké typické, keď ich človek zháňal, nemohol ich nájsť. Inokedy boli všade. Leniví, špinaví hajzli. Vysedávali, pokrikovali po sebe, v metre vždy hovorili príliš nahlas. To má človek sedieť vo vozni s plnou hlavou arabčiny, až takmer nepočuje vlastné myšlienky? Keď žijú vo Švédsku, mali by sa naučiť hovoriť po švédsky a slušne sa správať, nie? Ale zdalo sa, že toho nie sú schopní!

Tak to bolo aj na Studentbackene, býval som hneď pri nich. Tí teda viedli život. Pohyboval som sa medzi nimi, rozprával som sa s nimi, nijako zvlášť som sa ich nebál. Raz som u nich bez zaklopania otvoril dvere a upozornil ich, aby boli, doriti, trochu tichšie. Bolo desať hodín večer – alebo ešte viac. Sedel ich tam v tej malej miestnosti azda tucet, boli úplne všade, väčšinou len v spodnej bielizni.

Napokon som zistil, že už nemám najmenšiu chuť venovať viac času tomu, aby som toho kriminálnika našiel. Nemal som toľko času, aby som sa tým mohol zaoberať donekonečna, takže som sa rozhodol, že bude stačiť, keď strelím do nejakého prisťahovalca.

Výsledok bude ten istý. Chcel som, aby pochopili, že tu nie sú v bezpečí. Chcel som ich vydesiť na smrť. Skrátka som ich chcel vystrašiť, aby sa znovu vydali na útek.

Dobicykloval som na Gärdet. Počkal som asi hodinu, nechcel som mať svedkov, nechcel som, aby ma pristihli. Neskôr som zbadal tri postavy. Videl som, že sú to negri. Cítil som, že... že to nie je fajn. Nebolo to ľahké. Ťažko opísať emócie pred stlačením kohútika. Pociťoval som obrovskú nechúť, všetky moje inštinkty a zmysly mi vraveli: nerob to. Bolo to náročné... ale už som sa rozhodol. Bol som presvedčený, nechcel som, ale cítil som, že musím.

Nakoniec sa mi to podarilo, vystrelil som a uvedomil som si, že som práve spravil rozhodujúci krok, že som zlý človek, neviem, ako to mám opísať... skrátka som spravil krok zlým smerom.

Keď som stlačil kohútik a počul som, že som trafil, rýchlo som odtiaľ zmizol.

* * *

Kriminálny komisár Lennart Thorin, šéf Úradu kriminálnej polície Štokholm, sa rozhliadol po svojom tíme. Začínal sa nový pracovný týždeň. Pred ním sedelo tridsať policajtov. Bolo osem hodín ráno, čas každodennej rannej porady kriminálnej polície.

Thorinovi zostávalo do penzie len pár rokov a mal za sebou úspešnú policajnú kariéru. Z konstábla v Nacke v päťdesiatych rokoch sa vypracoval až na šéfa úradu kriminálnej polície Štokholm. Bola to dlhá cesta, nie vždy po rovných chodníčkoch. Thorin si občas pomyslel, že by bolo lepšie držať jazyk za zubami a nesnažiť sa ustavične presadzovať svoje názory. Mlčať však nebol jeho štýl. Pre rýchlejšiu kariéru sa nikomu do zadku pchať nebude. Okrem toho mal horúcu hlavu a nie vždy bolo preňho ľahké udržať temperament na uzde, hoci sa o to snažil.

Lennart Thorin bol toho názoru, že urobil kroky, ktoré stáli za to. Napríklad v súvislosti s aktuálnym dianím. Vedenie sa opäť raz rozhodlo reorganizovať policajný zbor. Podľa posledného návrhu by malo dôjsť k decentralizácii úloh kriminálnej polície, ktorými bolo vyšetrowanie všetkých lúpeží a vražd v Štokholme.

Rozhodol sa proti tomuto návrhu bojovať. „Prečo rozpustiť tím, ktorý svoju prácu robí dobre? Tých päťdesiat mužov v tomto úrade je fantasticky kompetentných. Také niečo nemôžno len tak zahodiť tým, že jednotku rozdelíme,“ povedal vedeniu pri viacerých príležitostiach.

Bol si vedomý toho, že jeho skúsenosti a autorita majú veľkú váhu, vedel však tiež, čo sa šepká za jeho chrbtom: „Thorin je tvrdohlavý policajt zo starej školy a je proti akejkoľvek zmene.“ Ale to mu bolo jedno. Nemal v úmysle nechať vedenie rozbiť dobre fungujúcu organizáciu, nech si hovoria, čo chcú.

Thorin si odkašľal a, ako obvykle, okamžite nastalo v miestnosti ticho. Vyšetrovatelia kriminálnej polície sa sústredene zahľadeli na svojho šéfa.

„Dobré ráno prajem vám všetkým,“ prehovoril a ako obvykle odovzdal slovo svojmu najbližšiemu spolupracovníkovi, komisárovi Åkemu Thorstenssonovi.

Priebeh rannej porady bol vždy rovnaký. Krátke zhrnutie nových aj starých povinností, nech má celá skupina o aktuálnej situácii prehľad. Kto bol súčasťou nejakého väčšieho vyšetrovania, zostal na ďalšiu poradu.

Åke Thorstensson zalistoval vo svojich papieroch.

„Okej, poďme sa pozrieť, čo sa udialo cez víkend,“ začal. „Máme tu jedno ozbrojené prepadnutie s nožom v štvrti Kungsholmen a jedno v Rinkeby. Obe zrejme možno klasifikovať ako pokus o vraždu. Potom tu ako vždy máme nejaké lúpeže. To preberieme s tímom venujúcim sa lúpežiam neskôr, nie je to nič, pri čom by museli byť všetci.“

„Počul som, že v Gärdete niekoho postrelili. Vieme o tom niečo viac?“ ozval sa Thorin.

„Veľa toho nie je,“ odvetil Thorstensson. „Poškodený sa volá David Gebremariam. Má dvadsaťsedem rokov a pochádza z Eritrey. Bol postrelený v sobotu ráno o 00:20 na Tropicstigen, keď bol spolu s ďalšími dvomi kamarátmi na ceste na stanicu metra Gärdet. Miestom činu je úzky, zle osvetlený chodník. Páchateľ sa podľa všetkého skrýval v blízkych kríkoch.“

Keď padol výstrel, Gebremariam a jeho dvaja priatelia sa rozbegli smerom k stanici metra. Tam na nich natrafili naši chlapi. Zasiahnutý silno krvácal a takmer nebol pri vedomí. Jeho priatelia boli pomerne rozrušení. Viacerých skúsali požiadať o pomoc. Nejaký šofér odmietol Gebremariamovi odviezť, lebo si nechcel zašpiniť sedadlá od krvi. Naši prišli na miesto takmer súčasne so sanitkou, takže šli s nimi do nemocnice Sabbatsberg a zázpisnicu spísali tam.“

„Aké rozsiahle sú zranenia?“ zisťoval Thorin.

„Zasiahnutý je mimo ohrozenia života. Gulka prešla priamo popod kríže a ponad panvovú kosť hneď zase von. Strela zasiahla podstatnú časť tkaniva, ale vzhľadom na okolnosti sa chlapík cíti dobre.“

„Vieme o tom prípade povedať ešte niečo?“

„Hej, je tu jeden zaujímavý detail. Gebremariam tvrdí, že tesne predtým, ako bol postrelený, videl na kamarátovom chrbte červené svetlo. Uviedol, že sa pohybovalo ako svetlo z laserového zameriavača. Podobné videl kedysi počas výkonu vojenskej služby a to červené, koncentrované svetlo spoznal.“

„Ale kto chodí po centre mesta vyzbrojený laserovým zameriavačom?“

„To je veľmi dobrá otázka. Odpoveď na ňu však nepoznáme.“

„Máme nejaké stopy, niečo, čo by nás nasmerovalo na prípadného páchatela?“

„Zatiaľ nič.“

„Sú nejakí svedkovia?“

„Žiadni svedkovia. Ani jeden jediný. Na tom však možno nie je nič čudné, o chvíľu je polovica augusta, noci sú stále tmavšie.“

„Aj tak je zvláštne, že nikto nič nevidel, keď vezmeme do úvahy, že sa to stalo uprostred mesta,“ podotkol Thorin zamyslene. „Okej, takže vyzerá to nasledovne: Zrejme tu máme niekoho, kto sa zabáva tým, že strieľa do ľudí zbraňou s laserovým zameriavačom. Môžeš prevziať vyšetrovanie, Forss?“

Kriminálny inšpektor Lars-Erik Forss sa nezatváril veľmi nadšene.

„No, robím teraz na niečom inom, ale jasné, že sa môžem pozrieť aj na toto,“ súhlasil váhavo.

„Hej, viem, že toho máme všetci priveľa, s tým však ja, bohužiaľ, nespravím nič,“ vzdychol si Thorin. „Veľakrát som už

bol za vedením žiadať o nové zdroje. Vedia, že situácia je dlhodobou neúnosná. Ako obvykle s tým nič nerobia. Namiesto toho zase hovoria o reorganizácii. Uvidíme. No oceňujem, že sa toho ujmeš, Forss,“ uzavrel Thorin a poobzeral sa. Nikto sa netváril, že by chcel niečo dodať. Lennart Thorin zhrnul svoje papiere.

„Okej. Podľa všetkého to je na dnes všetko. Rozchod, chlapci. Pracujte najlepšie, ako viete.“

Lars-Erik Forss sa usadil za písací stôl, vzal telefón a chystal sa na prvý dnešný telefonát. Vyšetrovanie vraždy vždy prebieha podľa istých pravidiel a Forss túto už dobre známu rutinu práve započal. Bol takmer rovnako starý ako Thorin a za tie roky absolvoval množstvo prípadov.

Viac ako štyri z piatich vražd alebo pokusov o vraždu má na svedomí niekto z blízkych obete. Preto každé vyšetrovanie začína zmapovaním vzťahov obete a jej okolia. S kým sa stretáva, čo robí, dlhuje niekomu peniaze, zdržiava sa v kriminálnych kruhoch, má nejaké nevyriešené konflikty či starých nepriateľov? Skrátka, kto by mohol mať aký motív.

Rovnako dôležitým krokom je obhliadka miesta činu. Ako vyzerá blízke okolie? Aké únikové cesty tam sú? Ako sa páchatel dostal na miesto činu? Existujú nejaké technické dôkazy, či už nábojnice, guľky alebo niečo podobné?

V každom vyšetrovaní zohrávajú podstatnú rolu svedkovia. Verejnosť je pre políciu tým najlepším okom. Zdanlivo okrajové udalosti sa postupne môžu ukázať byť absolútne rozhodujúcimi. Svedecké výpovede vytvárajú puzzle, ktoré dokáže zostaviť len vyšetrovateľ s prístupom k všetkým dielikom. Čokoľvek, čo môže pre jednotlivých svedkov znieť bezvýznamne, ako napríklad muž s čapicou stiahnutou do čela, bežiaci dolu schodmi k metru, môže pre vyšetrovateľa vraždy byť práve chýbajúcim dielikom určenia presunu medzi bodom A a B. Preto polícia občanov vždy povzbudzuje,

aby akýkoľvek postreh, bez ohľadu na to, ako triviálne môže pôsobiť, nahlásili.

Kriminálny inšpektor Lars-Erik Forss si uvedomil v podstate ihneď, že na celom tom prípade niečo nesedí. Večerníky o záhadnom laserovom strelcovi písali vo veľkom a telefóny zvonili celé dopoludnie. Dostali približne dvadsať tipov. Ani jeden sa však netýkal výstrelu na Gebremariamama. Takmer všetci volajúci mali podozrenie, že aj na nich niekto mieril laserom. Všetky hlásenia sa týkali štvrte Östermalm v priebehu posledného roka.

Máme tu viacerých strelcov vyzbrojených laserovým zameriavačom, alebo ide o samostatného páchatela, ktorý už rok po nociach blúdi ulicami Östermalmu? Forss hľadal odpoveď.

Popoludní zašiel aj s niekoľkými kolegami na Toppstigen. Miestom činu bol strmý chodník obklopený hustou vegetáciou, kde-tu osvetlený niekoľkými pouličnými lampami. Stromov a kríkov, za ktorými sa páchatel mohol schovať, tam bolo viac než dosť. Forss rýchlo zistil, že bez pomoci nedokážu lokalizovať presné miesto výstrelu.

Policianti zaklopali aj na dvere vysokého domu s výhľadom na chodník. Opäť bezvýsledne. Nikto nevidel ani nepočul nič, čo by mohlo s výstrelom súvisieť.

Forssa zastavili dve vychovávateľky z materskej školy Furusundsgatan. Čítali noviny. Detské ihrisko je od miesta činu čo by kameňom dohodil. Kriminálny inšpektor pre istotu požiadal personál škôlky, aby sa deti v najbližších dňoch hrali vnútri. Chcel im ukázať, že ich obavy berie vážne.

Nasledujúceho dňa vyšiel v Expressene článok s titulkom: „Deti v materskej škole nemôžu ísť von. Laserový muž desí Östermalm.“

Forssa článok v novinách prekvapil. Skôr ako ho stihol prečítať, znova mu zazvonil telefón. Ďalší, čo tvrdil, že naňho